

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ este
Mercuria, Vinerea si Duminea.

Prețul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe
anu 28 franci.

Anulu XLV.

Se prenumera:
postele c. si r. si pe la dd. correspondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 35.

Mercuri 24 Martiu | 5 Aprile

1882

Cu 1 Aprile st. v. 1882 se incepe unu nou abonamentu pentru triluniulu: Aprile, Maiu si Iuniu la

„Gazet'a Transilvaniei“

care apare de trei ori pe septemana, cu pretiurile ce se vedu in fruntea fôiei.

Prenumeratiunile si comandelu de insertiuni si reclame sunta se adresá la: Redactiunea séu la Administratiunea „Gazetei Transilvaniei“ in Brasiovu.

Administratiunea.

Brasiovu 24 Martiu.

Dela Odess'a sosescu duoe sciri importante, cari sunt de natura a turburá din nou apele diplomatiei, abia linistita in urm'a asigurárilor de amicitia ale Tiarului fácia cu imperatulu Wilhelm. Un'a din aceste sciri privesce atentatulu celu mai nou alu Nihilistiloru, a caruia victima a fost procuratorulu tribunalulu militaru din Kîev, generalulu Strelinkov, cealalta se refera la pregatirile ce se facu in Russi'a spre a veni in ajutorulu insurectiunei din Hertiegovin'a.

Faptulu, cá procuratorulu dela Odess'a a fost trimisu in lumea cealalta de cátra doi Nihilisti, cari l'au atacatu cu revolverulu, pe candu se preamblá pe bulevardu, este in sine óva cu ce s'a obicinuitu lumea si déca a produsu totusi nu puçina sensatiune in capitalele Europei caus'a este a se cautá in starea generala politica cea atátu de nesigura.

S'a disu cu totu dreptulu in timpulu din urma, cá, pe cátu timpu va domni linistea in interiorulu Russiei si autoritatea Tiarului nu va fi din nou amenintiata, este sperantia cá pacea se sustiena, cáci Alesandru III are intentiuni frumóse pacifice; déca inse agitatiunile din intru 'si-ar' urmá cursulu loru, atunci nu e nimicu mai usioru decátu cá Tiarulu si guvernulu seu se véda constrinsi de a incepe unu resbelu, spre a dá alta directiune spiriteloru agitate din marea imperatia.

Atentatulu dela Odess'a va contribui numai la intarirea positiunei generalulu Ignatiev, care nu mai face secretu din intentiunile sale ostile tractatulu dela Berlinu. Mai eri a declaratú fácia de correspondentulu unei foi englese, cá „tractatulu dela Berlinu e reu si de aceea este necesariu cá se modifice.“ Generalulu scie inse fórte bine cá spre ajunge la acestu scopu, nu esista alu mijlocu, decátu resbelulu.

Celoru ce ar' dori se impedece acestu resbelu, nu le póte servi spre incuragiare scirea adusa de diarulu „Golos“, ce trece de fórte moderatu, cá unu detasiamentu de voluntari russi ar' fi pornitu deja spre Hertiegovin'a pe la Odess'a. Capulu acestoru voluntari se díce, a fi unu colonelu russu Jovanovici, caruia 'i este atasiatu unu maioru cu numele Aldiev. Espeditiunea este dér' bine organizata si sprijinita de cátra comitetulu slavu din Moscva. „Golos“ adauge, cá ea este prim'a espeditiune, cá prin urmare voru mai urmá si altele.

Déca relatiunea privitóre la acést'a espeditiune de voluntari este adeverata, ea póte fi privita cá unu inceputu alu resbelulu. Ore nu totu, voluntarii russi, cari au alergatu in ajutorulu Serbiloru la 1876, au fost introdusu resbelulu dela 1877?

Din privinciile rescalate sosescu puçine sciri, dér' si acele ne facu se intielegemu, cá insurectiunea este inca departe de a fi suprimata si cá e nutrita si sprijinita din partea Munte-

negrului, care lucra asia cum 'i dictéza Russi'a. Déca Russia ar' semti in adeveru trebuint'a de a conservá pacea insurgentii ar' fi primitu de multu avisulu de a nu se mai incordá si de a cautá se se impace cu autoritatile austriace.

Acumu mai vine si casulu dela Odess'a si silesce pe cei din Petersburg de a luá o hotarire grabnica definitiva. Ei au se aléga intre duoe alternative: séu se imbraçosieze pacea si se introduca reformele liberale de lipsa spre a mnlcomi spiritele agitate si nemultumite in intru, séu se intreprinda unu resbelu mare spre a restabili cu ajutorulu unor succese sperate pe campulu de bataie autoritatea sguđuita a Tiarismulu 'si-a inlocui ide'a libertatii cu aceea a unitatii de rassa.

Dupa tóte semnele este mai multu decátu verisimulu cá curentulu resboinicu va invinge in fine. Silintiele ce pare a si le dá cancelariulu Bismarck pentru sustinerea pacii firear' cátu de mari si sincere. sfêrsitulu totusi nu va fi altulu de cátu o teribila versare de sange.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Nemtii centralisti din Vien'a de câte ori scriu ceva despre Ungari'a isi aducu áminte cu mare doru de acele frumóse díle, candu partid'a loru era inca tare si mare si gustá in unire cu Maghiarii fructele erei dualistice. De aci se esplica cá organele loru nu gasescu destule cuvinte de a laudá atitudinea ministeriulu Tisza, de câte-ori ilu punu fácia in fácia cu ministerulu Taaffe. „Ce bine ar' merge si cu supremati'a nóstra in Cislaitani'a déca amu avé si noi unu Tisza nemtiescu! Acestu suspinu se póte ceti printre rënduri in articululu din „N. fr. Presse“ de Sambata. Acést'a fôia face regimelului Tisza unele complimente cari nu servescu spre lauda nici parlamentarismulu, nici opozițiunei maghiare, si ne presenta si facultatile omului de statu Tisza intr'o lumina cam dubiósá.

„Putemu se admitemu“, dice fôia vienesa, „cá d. Tisza este unu maestru in strategi'a politica; putemu se admiramu virtuositatea cu care in timpu de 7 ani si mai bine a sciutu se'si pastreze maioritaea, care de atatea ori era se se risipésca; putemu in fine se recunóscemu pe deplinu, cá este unu stralucitu dialecticu: cu tóte astea inse nu'lu putemu salutá cá pe unu politicu care creaza, cá pe unu omu alu reformeloru!“ Acést'a insémna cu alte cuvinte, cá d. Tisza are dibaci'a de a se sustiené la guvernulu, dér' n'are capacitatea de a vindecá relele de care suferu statulu. „Reform'a aministrativa nesuccésá“, dice „N. fr. Pr.“, este singur'a opera de reforma a lui Tisza-“

„D. Tisza voiesce se ajute cu mesuri mici construindu câte o cale ferata, infiantandu gardmeri'a s. a. Déca inse crede cá pe acést'a cale póte se realizeze program'a de reforme: atunci ar' trebui se sté la guvernulu celu puçinu de siépte ori siépte ani.“

„N. fr. Pr.“ gâsesce cá unu progressu óre-care totusi s'a facutu in Ungari'a in relatiunile diferiteloru partide. Partid'a opozițiunei moderate se discompune cu incetulu. Ea nu e nici liberala, nici conservativa, nici nationala cu alte cuvinte nici calda, nici rece, dér' n'are nici conducétoriu care se fia recunoscutu de toti cá conducétoriu. Cu singur'a devisa: „se resturnamu pe Tisza!“ partid'a opozițiunei moderate nu se va puté sustiené pentru durata.

Altufelin sta lucrulu cu partid'a stangei estreme. Acést'a s'a intaritu in ultim'a sesiune de érna, ea s'a consolidatu si representa adi

unu factoru insemnatu in parlamentulu ungaru. „N. fr. Pr.“ gasesce cá partid'a estremiloru devenindu mai vechia si mái mare a cástigatu unu caracteru mai blandu. Ómeni cá Nemeth, Szalay, Verhovay si Csanady n'ar' mai fi luati in seriosu de consoçii loru (?) si conducerea partidei ar' fi in man'a unor barbati cultivati si incátva moderati cá Eötvös, Helfy, Mocsáry, Irányi; si aci a invinsu elementulu europénu asupra celui asiaticu (?) Si acést'a victoria o atribue „N. fr. Presse“ „importantiei culturale“ a regimelului Tisza!“

Fôia centralista in lips'a altoru merite, impodobesce pe d. Tisza cu pene straine, dér' uita, cá tocmai prin crescerea partidei Kossuthiste, ce i se atribue, se compromite mai multu cabinetulu Tisza, cáci cá singuru resultatu practiculu neindoiosu alu strategiei sale de 7 ani apare numai marirea si consolidarea partidei, care tinde pe fácia la rumperea de cátra Austri'a!

Guvernulu romanu a primitu scirea oficiala, cá baronulu Mayer, care a fost ambasadoru austriacu in Washington, si care pentru momentu era atasiatu la ministerulu de esterne, va merge in loculu comitelui Hoyos, cá ambasadoru austriacu in Bucuresci.

Intre comitele Wolkenstein si cabinetulu dela Paris s'a stabilitu o intielegere in c e s t i u n e a d u n a r é n a — díce „N. fr. Presse“ — dér' se pare, cá nu tocmai dupa asteptarile de aici (Vien'a), cáci com. Wolkenstein a fost rechiamatu prin telegrafu si negoiarile se voru continuá dela cabinetu la cabinetu. Limbagiulu celu pórtá tocmai acuma cei din Bucuresci, de-stépta in noi ingrijirea, adauge fôia vienesa, cá afacerea Dunaréna nu prea sta favorabilu. Cei dela Demboviti'a n'ar' avé curagiulu de a declarará, cá ei tienu mortisiu la vechi'a parere esprimata, déca nu ar' admite, cá intielegerea intre puteri inca este departe de a se realisá. Diarulu „Temps“ scrie cá Wolkenstein ar' fi avutu o singura convorbire cu Freycinet si cá a voitu numai se conósca parerile cabinetulu francesu.

In caus'a representatiuniloru privitórie la proiectulu de lege pentru scólele medie primimu dela Sibiiu urmatóriele rënduri:

„In numerulu ultimu alu stimatulu D-Vóstre diaru s'au citatu unele pasage din representatiunea consistoriulu archidiececanu gr. or. in caus'a scóleloru medie; imi permitu inse a Ve atrage atentiunea, cá aceea representatiune s'a publicatu in „Telegraf. Rom.“ fórte ne e c s a c t u, cu erori de decopiare si de tipariu, cari dau cu totul altu sensu lucrulu. Asié d. e. in alienatulu unde e vorba, cá pèna unde s'ar' puté estinde dreptulu de suprema inspectiune alu statulu se díce „prin defigerea numerulu óreloru“; acést'a e neesactu pentru cá in originalu e „classeloru“. E mare diferentia in ambele deórace ar' fi pre a m u l t u, déca biseric'a autonóma ar' recunósce regimulu dreptulu a hotari elu numerulu óreloru“.

* * *

In cátu privesce representatiunea consistoriulu archiepiscopescu din Blasiu, care s'a stabilitu in siedinti'a consistoriulu dela 3 Februariu a. c. si s'a espedatu la dieta in 5 Febr. aflamu cá abia acuma, dupa duoe luni aprópe, s'au luatú mesuri de a se tipari „si romanesce si ungresce“. Intielegemu cá acestu actu insemnatu se fia tiparitu in limb'a romana si se se imparta intre toti preotii, invetiatorii etc. din Metropolia si acést'a trebuea se se intemple chiaru imediatu dupa siedinti'a consistoriulu dela 3 Febr., nu intielegemu inse de ce se se mai tiparésca si ungresce.

